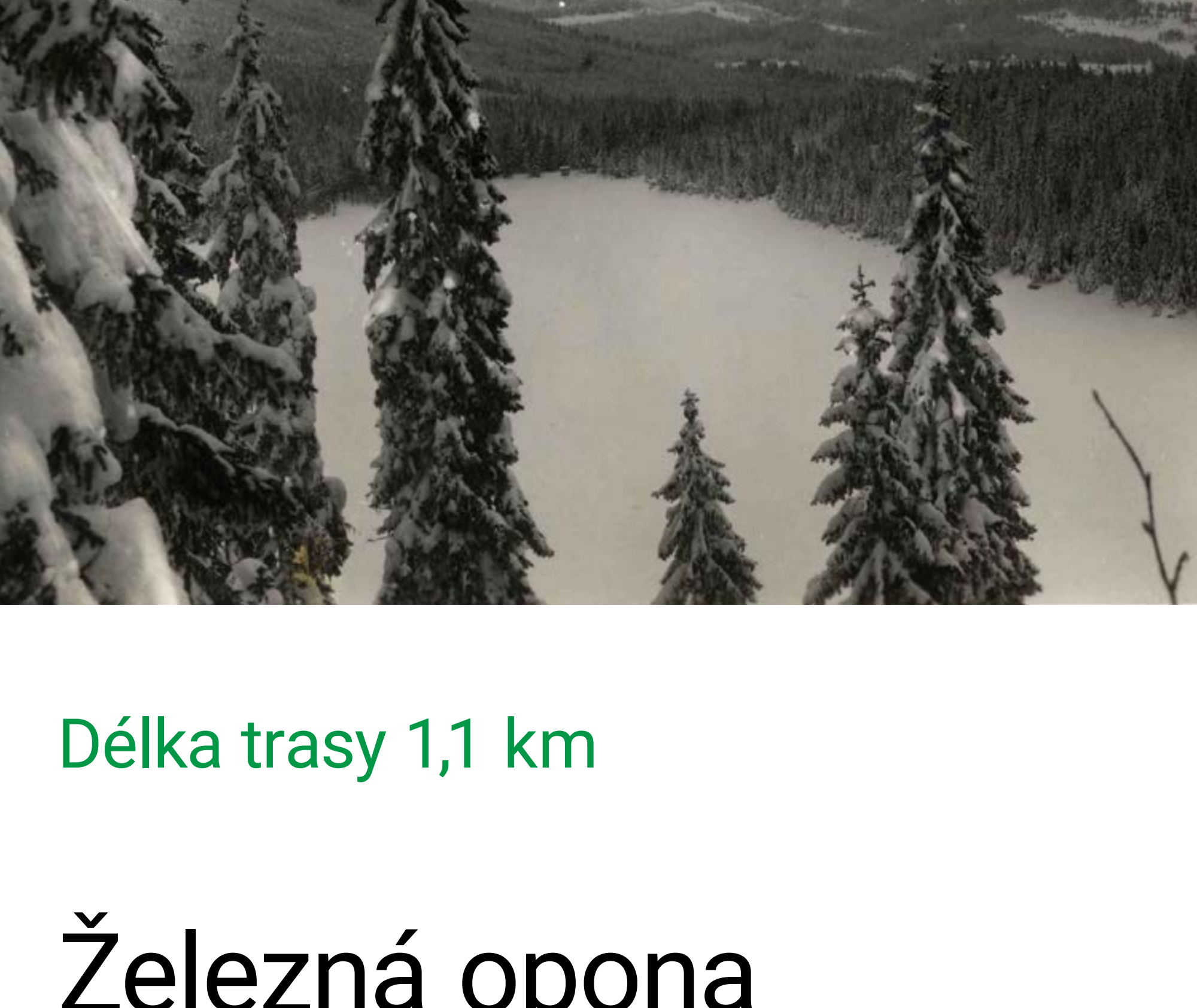

Železná opona / Železná Ruda

1 Železná opona

Délka trasy 1,1 km

Železná opona

Události poslední únorové dekády v Praze přinutily mnoho odpůrců nových pořádků k přemýšlení o své další existenci. Představitelé prvorepublikové politické reprezentace se rozhodovali buď pro odboj doma nebo pro emigraci. Železná Ruda byla v tomto případě ideální branou do západní Evropy. Městečko patřilo k oblíbeným turistickým a lyžařským destinacím a vedla sem železniční trať z Plzně, jejíž konečná stanice Železná Ruda – Alžbětín leží přímo na státní hranici.

Jedním z prvních, kdo tudy po 25. únoru 1948 prchal do exilu, byl generální sekretář Československé strany národně socialistické, poslanec Ústavodárného Národního shromáždění, profesor Karlovy univerzity a hlavně legenda nekomunistického odboje z období 2. světové války Vladimír Krajina. Hned 26. února 1948 jej v Praze akční výbor vyloučil z vedení univerzity a následně byl zatčen. Po osobním zásahu prezidenta Edvarda Beneše, u něhož intervenovala Marie Krajinová (rozená Závodská), manželka zadrženého, se ještě večer téhož dne dostal opět na svobodu. Dobře si však uvědomoval, že nastupující režim bude proti němu postupovat velice represivně. Proto se okamžitě rozhodl pro emigraci na západ. Využil stranického aparátu národních socialistů a s pomocí spojek a svých sester Bohunky a Vlasty se posledního únorového dne roku 1948 vydal na Železnou Rudu – oficiálně za lyžařskými radovánkami. Dne 29. února s pomocí převaděčů unikl údajně na lyžích do Bavorské Železné Rudy. Přes Rakousko do Bavorska za ním, opět za pomoci členů národní socialistické strany, v srpnu 1948 přišla i manželka Marie s dětmi Milenou a Vladimírem (narodil se 18. prosince 1947) a jeho tchýní Marií Závodskou a všichni společně následně emigrovali do Kanady. V září 1948 Vladimíra Krajinu za ilegální přechod hranic, údajnou kolaboraci a zpravodajskou činnost pro nepřátele ČSR nový režim odsoudil v nepřítomnosti k 25 letům žaláře.

Po únorovém převratu davy přívrženců nového režimu svolávaly po Praze (mimo jiné) i hesla typu: „Peroutku do koutku“. Proto Ferdinand Peroutka, jeden z předních reprezentantů předválečné žurnalistiky, správně odhadl, že vyhazov ze všech organizací (Svaz českých novinářů, Syndikát českých spisovatelů a další) a hlavně z vedení Svobodných novin je pouze začátkem a že dalším krokem bude jeho zatčení, a rozhodl se urychleně pro emigraci.

Přechod z Hamrů k blízké státní hranici se konal v noci pěšky kolem dnes zaniklé osady Zadní Chalupy. Klidný průběh převodu skupiny s Ferdinandem Peroutkou narušila jeho manželka Marie, která v tu dobu věděla o mileneckém poměru mezi svým manželem a kamarádkou Peroutkovy dcery z prvního manželství Jaroslavou Fenclovou (ta měla do Bavorska přejít stejnou trasou s další skupinou o několik dnů později – viz dále). Ihned po přejití hranice totiž paní Marie opakovaně padla na zem a začala svému choti jeho nevěru hlasitě vyčítat. Tím samozřejmě narušila noční klid, a kdyby se převaděči nerekruovali z řad příslušníků SNB, vznikly by jistě velké potíže. Nakonec se ukázalo, že o převaděčské činnosti skupiny „Přijdeme“ v tu dobu státní bezpečnost již věděla a Peroutkova skupina přešla tímto kanálem do exilu jako poslední. Při pokusu o převod další skupiny odpůrců režimu sklapla past.

[Celý text](#) ➡

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

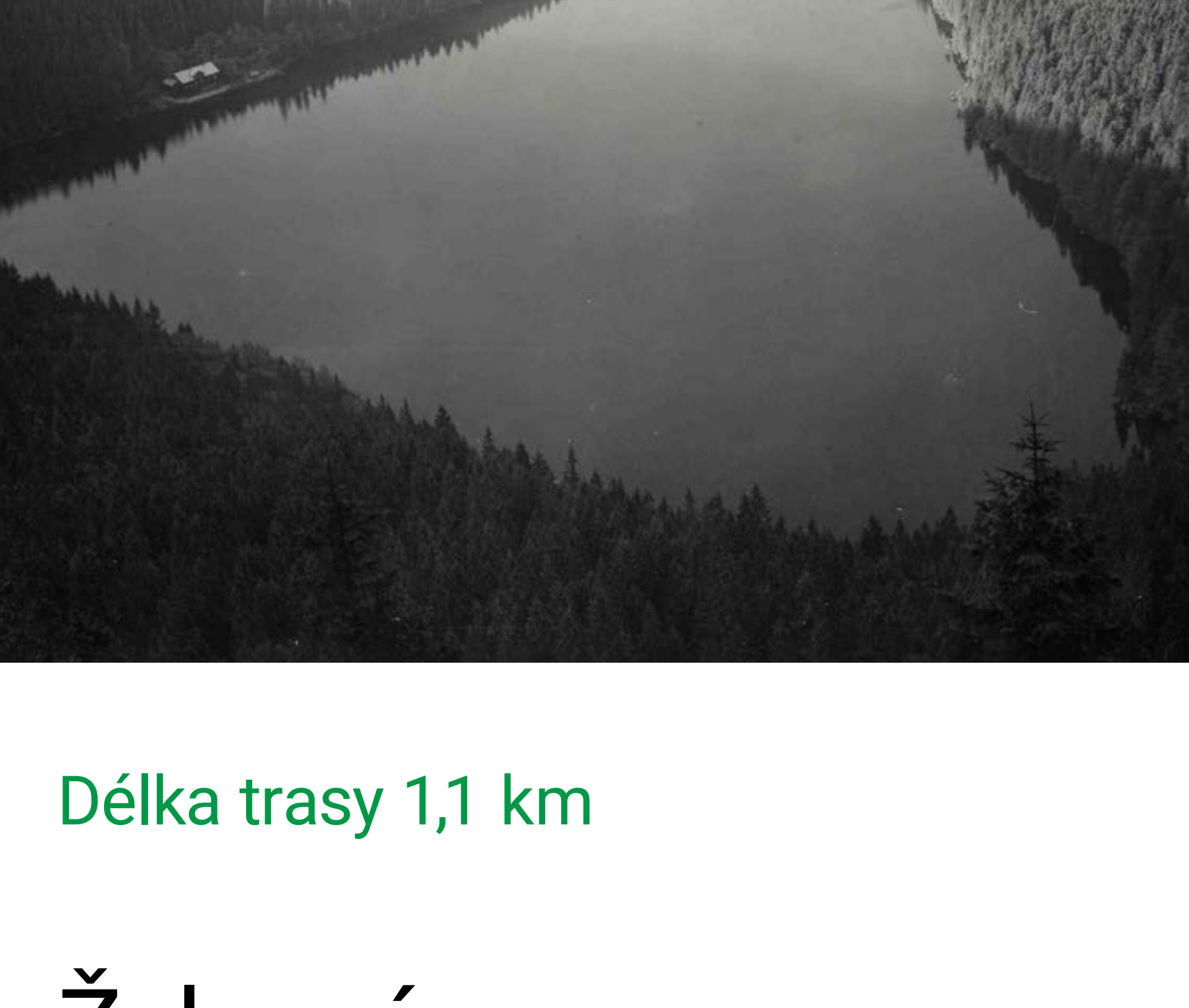

Europäische Union
Evropská unie
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Železná opona / Železná Ruda

2 Železná opona

Délka trasy 1,1 km

Železná opona

Ve druhé polovině srpna roku 1948 došlo ve Ferdinandově údolí nedaleko Železné Rudy k velkému střetnutí mezi pašeráky a novou ostrahou státní hranice. Vše začalo tím, že Zdeněk Kratina z Alžbětína dne 19. srpna učinil na železnorudské stanici SNB udání, že podezřívá z protistátní činnosti Josefa Michalíka, dosídleného do Rudy ze Slovenska, a dvou místní Němce Karla Bruckendorfera a Maxmilian Aschenbrennera. Oba poslední jmenovaní patřili už před válkou k vyhlášeným místním pašerákům a Josef Michalík jim v tom po svém příchodu do kraje zdatně sekundoval. Hlavním pašovaným zbožím byly cigarety a koně, přičemž koně putovali z Čech do Bavorska a cigarety opačným směrem. V noci téhož dne mělo dojít nedaleko Železné Rudy v místě zvaném Amerika k předání dalšího kontrabandu, jehož odběratelem se měl stát právě udávající Zdeněk Kratina. V tomto ohledu je dnes nejasný důvod, proč Kratina, který zřejmě již několikrát předtím pašované zboží koupil, dobrovolně vše oznámil na SNB. Příslušníci železnorudské stanice SNB se rozhodli avizovanou schůzku monitorovat a v pravou chvíli proti pašerákům zakročit. Z neznámých důvodů se však celá trojice výtečníků nedostavila a další schůzka se měla uskutečnit o dva dny později. Aby neměl žádný z pašeráků šanci uniknout, byla z Klatov přivolána posila v podobě příslušníků tamního oddělení státní bezpečnosti. Velitelem zásahu se stal vrchní strážmistr Převrátíl. Spolupracující Kratina měl dát signál k zahájení akce úmyslným zakopnutím o připravenou prázdnou konzervu na kraji cesty. Všichni zasahující příslušníci SNB a státní bezpečnosti byli upozorněni, že pašeráci budou jistě vyzbrojení a nebudou váhat své zbraně použít. Pečlivě připravený plán se ale zadrhl hned na začátku. Na smlouvenou schůzku totiž z pašeráků došli pouze Karl Bruckendorfer a Maxmilian Aschenbrenner, navíc z nečekaného směru, takže se ve tmě oba ocitli v bezprostřední blízkosti strážmistra Klímy, jednoho z příslušníků SNB, kteří připravovali obkličovací kruh. Tento čerstvý a nepříliš zkušený, navíc informacemi o nebezpečnosti „protivníka“ vystresovaný strážmistr se rozhodl postavit na nohy a ve směru, odkud slyšel tichý hovor a kroky, rozsvítit svoji služební baterku. V kuželu jejího světla zahlédl dvě osoby, na něž zvolal pokyn, aby daly ruce vzhůru. Odpovědí mu byl výstřel, který zasáhl strážmistra Klímu do levé krajiny kyčelní. Zraněný příslušník SNB se zhroutil k zemi. Při pádu zachytil nechtěně o spoušť své služební pistole, z níž vyšla rána, která se zaryla do země těsně vedle jeho nártu. Po těchto událostech prostor osvětlil přichystaný reflektor a všichni příslušníci obkličovací jednotky zahájili palbu. Pašeráci však v tu dobu byli již poměrně daleko a hlavně ve tmě a zmizeli do Bavorska. Palba zasahujících příslušníků bezpečnosti tedy ve finále ohrožovala jen je samotné. Dva jmenovaní němečtí pašeráci se již v ČSR neukázali a v sousedním státě zmizel i Josef Michalík. Strážmistr Klíma byl za neodborný přístup k věci kritizován, neboť rozsvícením svítilny prozradil svoji pozici a znemožnil úspěšné dokončení zátahu na německé pašeráky.

[Celý text](#) ➔

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

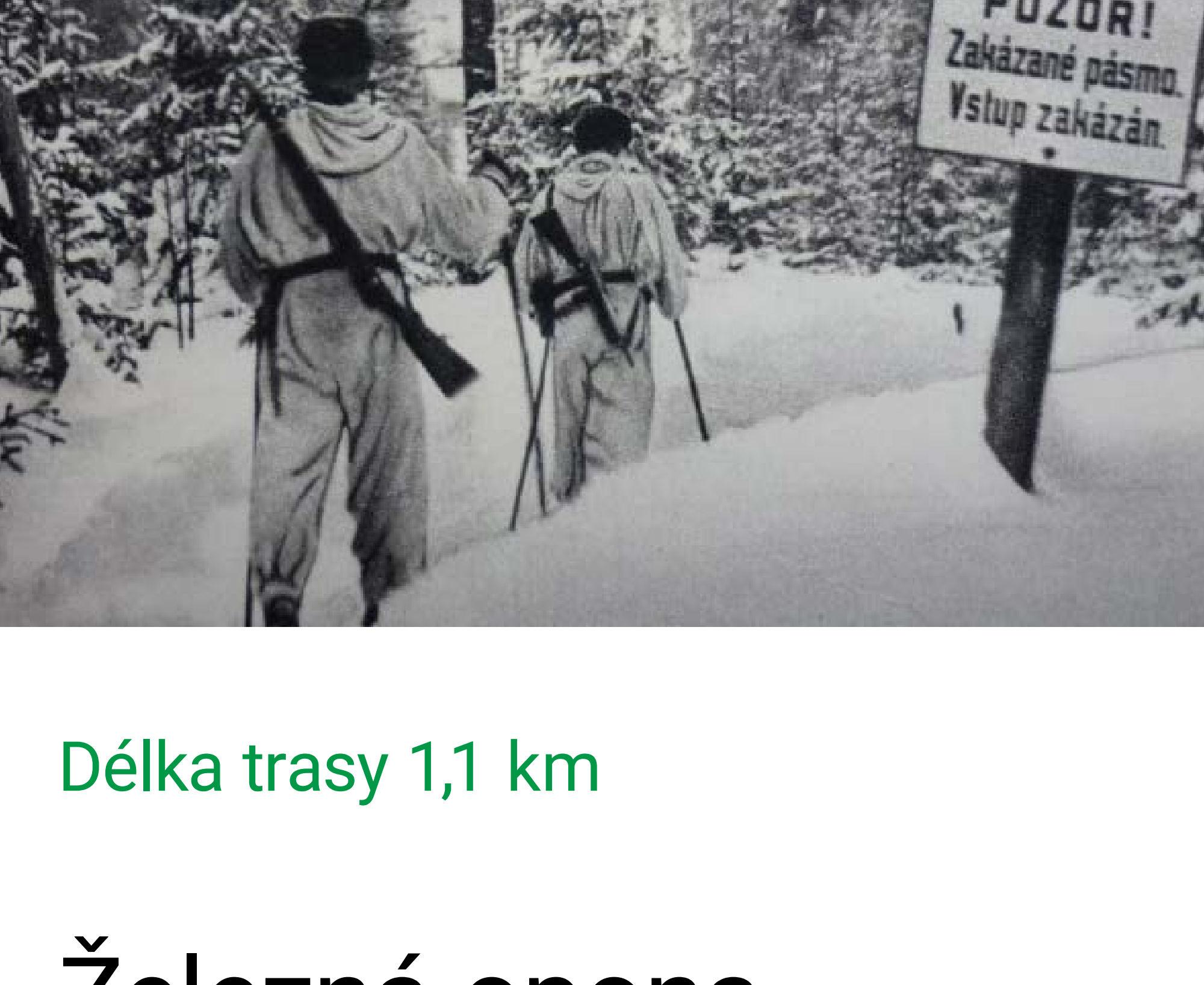

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj

Železná opona / Železná Ruda

3 Železná opona

Délka trasy 1,1 km

Železná opona

V létě 1948 se do organizování přechodů přes hranice zapojili i klatovští členové Junáka. Oficiálně po vzoru léta 1947 vybudovali ve spolupráci s pražským ústředím v červnu na Šumavě několik táborů, z nichž měli skauti vyrazet do lesů na sběr borůvek a dalších lesních plodin na podporu hospodářství republiky. Velitelství bylo umístěno na Šerlově dvoře nedaleko Prášil a v jeho okolí pak vyrostlo dvacet táborů. Na celé Šumavě jich skauti toho léta vybudovali celkem 68 a prošlo jimi více než 1500 brigádníků. Příslušníkům SNB, kteří v tu dobu přebírali ostrahu hranice, se řetězec skautských základů umístěných často v těsné blízkosti hranice nelíbil. Klatovští skauti vybudovali po trase k Železné Rudě pět táborů, jejichž umístění bylo následující: Lipplova pila, Nový Brunst, Starý Brunst, Gerlova Huť a Nová Hůrka. Připravili tak navigační řetěz záchytných bodů pro emigranty. Všechny osoby mířící do zahraničí byly před cestou instruovány, že pokud je u hranice zastaví hlídka SNB, mají se odvolávat na návštěvu „svých“ dětí v některém ze zmíněných táborů nebo příbuzných a známých z řad vedoucích v těchto základnách. Počet osob, které tohoto letního únikového kanálu využily, se odhaduje na 80. Na konci září 1948 StB tuto cestu odhalila. Několik členů klatovského Junáka stačilo dne 20. září uprchnout do exilu. K zatýkání mezi skauty v Klatovech došlo poprvé 25. listopadu 1948, kdy v osobním autě mířili k Železné Rudě Vladimír Bláha (přezdívkou „Dráček“) a majitel instalatérského podniku v Klatovech (zároveň majitel auta) Vladimír Pálka s další zájemkyní o únik na Západ, bývalou úřednicí předsednictva vlády Pavlou Pavlovou. Po výsleších došlo k dalším razím v Klatovech a v Praze. Soudy s mladistvými, které skončily 8. června 1949, byly zpočátku nezvykle mírné, od tří do deseti měsíců. Členové Junáka, kteří zůstali neodhaleni, však v činnosti pokračovali. Soustředili se na spolupráci s americkou zpravodajskou službou CIC. Depeše v podobě šifrovaných dopisů přes hranice převáželi železničáři Karel Baštář a Václav Ripla, kteří pravidelně jezdili na hraniční nádraží Železná Ruda – Alžbětín. Jeden z klatovských skautů, student Karel Dušek, však zradil a uvolil se ke spolupráci s StB. Mezitím si někteří odsouzení odpykali své tresty a chtěli se znovu vrhnout do odboje. Situace byla však již složitější. Proto se rozhodli pro emigraci do Bavorska.

Přes Železnou Rudu do Bavorska ovšem neprchali jen odpůrci nového režimu. V pátek 12. listopadu 1948 po starém pašeráckém chodníčku podél říčky Řezná přešel hranici Oldřich Mihola. Tento vycvičený agent StB s krycím jménem „Zmetek“ dostal za úkol vniknout mezi československé emigranty a dodávat o nich informace. To se mu podařilo a získal dokonce důvěru, aby chodil zpět přes Železnou Rudu coby agent exilových kruhů. Nikdo z emigrantů netušil, že se vše koná pod dohledem vojenského zpravodajství čsl. armády. Svým počínáním pomohl zatknout několik dalších agentů-chodců. V Německu ale začalo být zpravodajcům divné, že vždy, když je Oldřich Mihola zpět v Československu, dojde k nějakému zatčení či odhalení jiných kurýrů. Dne 18. června 1950 byl Oldřich Mihola v Bavorsku zatčen a odsouzen americkým vojenským soudem k sedmiletému odnětí svobody. V roce 1955 jej propustili a vyhostili do Československa.

Titulní foto: <http://pohranicnik.blogspot.com/2013/07/>

[Celý text](#) ➡

REGION ŠUMAVA – BAVORSKÝ LES
FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD – BÖHMERWALD

NATIONALPARK
GEMEINDEN
BAYERISCHER WALD

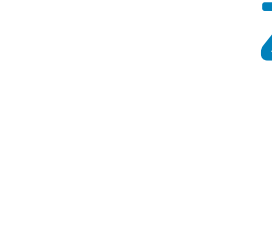
VOM WALD
DAS BESTE.

FERIENREGION NATIONALPARK
BAYERISCHER WALD
www.ferienregion-nationalpark.de

mikroregion
šumava
západ

Ziel ETZ | Cíl EÚS
Freistaat Bayern –
Tschechische Republik
Česká republika –
Svobodný stát Bavorsko
2014 – 2020 (INTERREG V)

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung
Evropský fond pro
regionální rozvoj